

ОТЧЕТ

ЗА ДЕЙНОСТТА НА КОМИСИЯ ПО ПРОФЕСИОНАЛНА ЕТИКА КЪМ ПРОКУРОРСКАТА КОЛЕГИЯ НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ ПРЕЗ 2022 Г.

Комисията по професионална етика към Прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет е постоянно действащ помощен орган към Прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет (КПЕ към ПК на ВСС). Комисията осъществява своята дейност въз основа на Закона за съдебната власт (ЗСВ), Правилника за организация на дейността на Висшия съдебен съвет и на неговата администрация, Правилата за работа на Прокурорската колегия на ВСС, както и съобразно приетите от нея Вътрешните правила за работа на комисията. Нейните правомощия са детайлно уредени в Глава трета, Раздел III от Правилата за работа на Прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет.

През отчетния период комисията е функционирала в състав от петима членове на Прокурорската колегия на ВСС като е била подпомагана от двама правни експерти и един технически сътрудник от администрацията на ВСС. КПЕ към ПК на ВСС е провела **23** заседания през изтеклата година.

Основните въпроси, които са били предмет на разглеждане и решаване в тях са в съответствие с функциите на Комисията, разписани във Вътрешните правила за организацията и дейността на КПЕ към ПК /приети с решение по протокол № 29 от 24.10.2017 г., изменени и допълнени с решение по протокол № 18 от 08.10.2019 г., допълнени с решение по протокол № 8 от 04.04.2022 г./

Функциите на КПЕ към ПК на ВСС са разделени в две основни направления:

- извършване на проучвания и събиране на информация за изготвяне на становища за притежаваните нравствени качества на кандидатите в конкурси за заемане на длъжност в органите на съдебната власт;
- разглеждане и решаване на жалби и сигнали от граждани и юридически лица.

1. Изготвяне на становища за притежаваните нравствени качества на кандидатите в конкурси за заемане на длъжност в органите на съдебната власт.

Основната дейност на КПЕ към ПК на ВСС през 2022 г. е свързана с изготвяне на становища относно притежаваните нравствени качества на кандидатите в конкурсите за заемане на длъжност в органите на съдебната власт. Процедурата е регламентирана в Закона за съдебната власт и Вътрешните правила за организацията и дейността на Комисия по професионална етика към Прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет (Правилата).

Съгласно чл. 18 от правилата при изпълнение на правомощията си по чл. 37, ал. 9 от ЗСВ Комисията извършва проучвания и събира информация за изготвяне на становища за притежаваните нравствени качества на кандидатите в конкурсите за заемане на длъжност в органите на съдебната власт. Необходимата информация се събира като се извършват проверки и справки в публични и вътрешни регистри и органи, както следва:

- изготвя писма до Главния прокурор на Република България и главния инспектор на ИВСС с искане за предоставяне на информация за наличие на постъпили сигнали и извършвани проверки срещу магистрата, както и до местната Комисия по професионална етика, която да изготви становище за нравствените качества на кандидата;
- относно класираните кандидати за първоначално назначаване в органите на съдебната власт се изискват служебни характеристики от последната месторабота на кандидата;
- служебно се извършва проверка в деловодната система на АВСС за наличието на сигнали и извършвани проверки за участниците в конкурсите. Изготвя се справка за наличие или не на такива сигнали и проверки, която обхваща последните 5 /пет/ години до момента на изготвянето на становището;
- изготвят се справки за наличие на дисциплинарни производства срещу магистратите от комисия „Дисциплинарна дейност и взаимодействие с ИВСС“ към ПК на ВСС;
- изискват се справки от АВСС и ИВСС за постъпили сигнали по ЗПУКИ, наличие на висящи производства или влязъл в сила акт на ИВСС;

- относно кандидатите за административни ръководители в органите на съдебната власт се извършват проверки в печатните и електронни медии за информация, която да поставя под съмнение притежаваните нравствени качества от кандидата.

След събиране на цялата информация се изготвят проекти за становища за нравствените качества на участниците в конкурсите, както и на кандидатите за административни ръководители, които се предоставят за приемане от Комисията. Становищата се приемат с решения на КПЕ към ПК на ВСС.

При всяко назначение Прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет извършва преценка за притежаваните нравствени качества на кандидатите на база на изготвените становища от Комисията.

Комисията по професионална етика към Прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет през 2022 година е изготвила 292 броя становища за притежаваните нравствени качества на кандидатите в конкурси за заемане на длъжност в органите на съдебната власт. От тях 62 броя становища са за заемане на длъжността „административен ръководител“ или „заместник на административния ръководител“, 36 за първоначално назначаване, 102 броя – за преместване и повишаване в длъжност и 92 броя за кандидати за младши прокурори и следователи.

2. Разглеждане и решаване на преписки, образувани по постъпили жалби и сигнали от граждани и юридически лица.

Дейността на КПЕ към ПК на ВСС през 2022 г. е свързана и с разглеждането и решаването на жалби и сигнали от граждани и юридически лица, получени по пощата, по електронен път, чрез Унифицираната система за приемане и обработване на жалби и сигнали и формата за контакт, публикувана на Интернет страницата на ВСС или пуснати в антикорупционните кутии, поставени в отделните звена на съдебната власт. Разглеждането на постъпващите във ВСС жалби и сигнали се извършва по реда на Вътрешни правила за организацията на работа с предложенията и сигналите, които постъпват във Висшия съдебен съвет, приети с решение на Пленума на ВСС по протокол № 12 от 30.05.2019 г. Съгласно приетите Вътрешни правила, на заседания на Комисиите по професионална етика към съответните колегии на ВСС, се внасят за разглеждане само предложения и сигнали, които са относими към техните правомощия.

Предложенията и сигналите, които са от компетентността на КПЕ

към ПК на ВСС /сигнали, съдържащи данни за нарушения на етичните правила и норми регламентирани в Кодекса за етично поведение на българските магистрати; сигнали във връзка с изготвянето на становища за нравствените качества на кандидатите за заемане на длъжност в органите на съдебната власт; сигнали за наличие на несъвместимост; / се предоставят на председателя на Комисията за запознаване и преценка за включване в дневен ред за заседание на КПЕ. При необходимост свързана с правилната квалификация на предложението или сигнала, същите се докладват на КПЕ с изрично отбелязване на основанието за това.

Общият брой на разгледаните от КПЕ към ПК на жалби и сигнали за отчетния период е 40 броя.

Част от подадените сигнали са общи, съдържащи оплаквания и недоволство от постановени прокурорски актове и от молби за преразглеждане и решаване на конкретни казуси. Тези преписки се решават чрез насочване на подателите на сигналите да търсят защита на правата си по реда на инстанционния контрол, тъй като ВСС и в частност Комисията не са компетентни да се произнасят по правилността и законосъобразността на актовете на магистратите или да обсъждат предприетите от тях процесуални действия, както и да извършват проверки. Относно оплакванията във връзка с изпълнението на предвидените в закона функции, които осъществяват прокурорите, жалбоподателите се уведомяват, че тези оплаквания не са от естество да обосновават поведение на магистрата, противоречащо на правилата на професионалната етика.

Сред постъпилите и разгледани жалби и сигнали за отчетния период има и подадено възражение от магистрат срещу становище на местната етична комисия, като същият е уведомен, че съгласно чл.37, ал.9 от Закона за съдебната власт, Комисиите по професионална етика към колегиите извършват проучвания, събират необходимата информация и изготвят становище относно притежаваните нравствени качества на кандидатите в конкурсите за заемане на длъжност в органите на съдебната власт, както и на кандидатите за административни ръководители и на кандидатите за заместник-административни ръководители. В органите на съдебната власт се избират комисии по професионална етика, които подпомагат съответната Комисия по професионална етика към съдийската и прокурорската колегии на Висшия съдебен съвет при осъществяване на правомощията и по чл.37, ал.9, като дават становище за нравствените качества на съдиите, прокурорите и следователите от съответния съд, прокуратура, следствен отдел или Националната следствена служба. Комисиите по професионална етика в органите на съдебната власт са тези, които осъществяват дейността си по прилагането на Кодекса за етично

поведение на българските магистрати в съответствие с правилата за организацията и дейността им, приети от съответната колегия на Висшия съдебен съвет. Съгласно чл.10 от Правилата за организацията и дейността на комисиите по професионална етика в системата на прокуратурата на Република България комисиите извършват проверки за наличие на поведение, противоречащо на правилата за професионална етика, регламентирани в Кодекса за етично поведение на българските магистрати. Основанията и редът за извършване на проверки са регламентирани в същите правила, като изготвените становища за резултатите от извършените проверки са окончателни и не подлежат на контрол. Комисията по професионална етика към прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет не разполага с правомощия да ревизира становищата на местните етични комисии, като ги отменя, изменя или допълва, нито има правомощия да извършва самостоятелни проверки за нарушения на Кодекса за етично поведение на българските магистрати от страна на магистрати.

През отчетния период на трима жалбоподатели са изпратени уведомителни писма, че исканията им са извън правомощията на Комисията, а на един е отговорено след извършена проверка.

От изпратените по компетентност на други органи са 12 броя преписки, от които: 01 бр. е до Главния прокурор на Република България, 07 бр. до други органи на съдебната власт и 04 бр. до други звена и институции.

Комисията е приела за сведение 25 бр. преписки. Следва да се има предвид, че това са становища на местни етични комисии за резултатите от извършените от тях проверки и повторни сигнали, по които Комисията вече се е произнасяла и е отговаряла на техните податели и на основание чл. 124 АПК за приети за сведение и приложени към дело.

На свое заседание, проведено на 04.04.2022 г. Комисията с решение по т. 2 от протокол № 8/04.04.2022 г. е приела годишен отчет за дейността на Комисия по професионална етика към Прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет за 2021 г.

През отчетния период Комисията по професионална етика е изменила Вътрешните правила за организацията и дейността на Комисия по професионална етика към Прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет. Във връзка с отмяната на извънредната епидемична обстановка и с оглед оперативност и бързина при организиране на подготовката и провеждането на заседанията на Комисията е обусловена необходимостта

от приемане на решение за допълнение на Вътрешните правила за организацията и дейността на Комисията по професионална етика към Прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет. С решение по т. 3 от протокол № 8/04.04.2022 г. КПЕ към ПК на ВСС допълва чл.5 от Вътрешните правила за организацията и дейността на Комисията по професионална етика към Прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет, като създава изречение второ със следния текст: „При наличие на техническа възможност заседанията на Комисията могат да се провеждат дистанционно чрез видеоконферентна връзка“.

През отчетния период Комисията по професионална етика към Прокурорската колегия е упражнила и своите правомощия по чл. 195а ЗСВ. По постъпил сигнал, съдържащ твърдения за извършвана търговска дейност от прокурор в Районна прокуратура – Благоевград, ТО – Петрич КПЕ при ПК на ВСС е приела да бъде извършена проверка за наличие или липса на несъвместимост по отношение на магистрата, на основание чл. 195 от Закона за съдебната власт.

В хода на проверката са изискани и писмени обяснения от лицето, срещу което са изнесените твърдения за осъществявана търговска дейност и са извършени справки в съответните регистри за изясняване на истинността на изложените в сигнала твърдения.

След извършената проверка производството е прекратено поради липса на установени достатъчно данни за наличие на несъвместимост по чл. 195 ЗСВ.

По повод проведена през 2022 г. процедура за избор на директор на Националната следствена служба, на заседание на КПЕ към ПК на ВСС, проведено на 01.11.2022 г., е обсъден и приет Доклад за притежаваните нравствени качества на кандидатите. Съгласно т. 11. от Правилата за избор на директор на Националната следствена служба Комисията по атестирането и конкурсите и Комисията по професионална етика към Прокурорската колегия събират и анализират данните, съдържащи се във всички достъпни и достоверни източници на информацията съответно за притежаваните от кандидатите професионални и нравствени качества и изготвят доклади със съдържание, указано в чл. 173 ал. 9 от Закона за съдебната власт. Кандидатите имат право да присъстват на заседанията на комисиите когато се обсъждат свързани с тях обстоятелства. За заседанията на комисиите се водят протоколи, които се публикуват на интернет страницата на Висшия съдебен съвет най-малко седем дни преди изслушването на кандидатите. На основание т.11, раздел II от Правилата за избор на директор на Национална следствена служба във вр. с чл.169, ал.1 от Закона за съдебната власт, КПЕ към ПК на ВСС с решение по т. 1 от протокол № 20/01.11.2022 г. е приела доклад за нравствените качества на Борислав Боби Сарафов директор на Национална следствена служба, кандидат за директор на Национална следствена служба.

3. Предоставяне на информация.

КПЕ към ПК на ВСС, на свое заседание, проведено на 20.12.2022 г., е разгледала постъпил доклад с вх. № ВСС-16121/21.11.22 г. за предоставяне на информация от страна на Република България във връзка с подготовката на четвъртия годишен Доклад за върховенство на правото в Европейския съюз за 2023 г. В него е обърнато внимание, че ако няма промени, които да се отразят е достатъчно да се посочи, че информацията е включена в предишните приноси за докладите за върховенството на закона. Информацията, след обобщаването ѝ се публикува на официалната страница на Европейската комисия във връзка с общеевропейския Механизъм за върховенството на правото в частта му за Република България. Въпросите са систематизирани в 4 (четири) раздела, раздел I „Правосъдна система“, раздел II „Рамка за борба за корупцията“, раздел III „Свобода на медиите и плурализъм“ и раздел IV „Други институционални въпроси, свързани с принципа на взаимозависимост и взаимоограничаване“. ВСС е определен като компетентен орган относно въпросите и мерките, посочени в раздел I „Правосъдна система“, както и по б. Е от раздел IV – „Мерки за насърчаване на културата и върховенството на закона“. Изискуемата информация, относима към Комисията по професионална етика към ПК на ВСС е в т. 7, б. А Независимост – „Отчетност на съдиите и прокурорите, включително дисциплинарен режим и етични правила, съдебен имунитет и наказателна/гражданска отговорност на съдиите“ в частта, отнасяща се до етичните правила.

След извършен преглед и анализ на предоставената от Комисията информация се установява, че тази информация е подадена по предходните Доклади за върховенството на закона и с оглед на това, че няма настъпили значителни промени в основните дейности на етичните комисии, както и нормативни промени в актовете, регламентиращи тяхната дейност, нито в Кодекса за етично поведение на българските магистрати не е налице необходимост от предоставяне на допълнителна информация. С оглед на изложеното КПЕ към ПК на ВСС е приела за сведение цитирания доклад.

Отчетът за дейността на Комисия по професионална етика към Прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет за 2022 г. е приет с решение по протокол № 05 от 20 април 2023 г.